

MAYA-MYSTIEK EN TROPISCH AVONTUUR

GLOBAL INSPIRATION

Yucatán

LAND VAN VERLEDEN & HEDEN

DE KOUDE WINTERMAANDEN ONTVLUCHTEN? DAN IS HET CARIBISCH GEBIED ZEKER EEN OPTIE! GREEN.2 TROK NAAR DE MEEST INTERESSANTE REGIO IN DIT DEEL VAN DE WERELD, VOOR EEN PERFECTE COMBINATIE VAN CULTUUR EN NATUUR: YUCATÁN, HET MEXICAANSE SCHIEREILAND WAAR DE MAYACULTUUR ZICH OP BIJZONDERE WIJZE HEEFT VERMENGD MET DE SPAANSE. YUCATÁN IS HET THUIS VAN KROKODILLEN, FLAMENCO'S EN DE JAGUAR. DAARBIJ IS HET VOOR DE LIEFHEBBERS VAN STRAND EN EEN BIJZONDERE ONDERWATERWERELD EEN MÚST!

Tekst: Esther Voet | Beeld: Imageselect, Shutterstock, Hollandse Hoogte

Bij Tulum is de kust van Yucatán ruig en prachtig

Tulum maakte een bloeiperiode mee van de 11e tot de 15e eeuw

Toegegeven, ik ben een held op sokken. Daarom voel ik me na mijn aanvankelijke - door avontuurzin ingegeven - bravoure ook niet helemaal op mijn gemak als ik in het pikkedonker in het gitzwarte water van een meer, midden in de jungle, in een kano word gehesen met als enige wapen een aan elastiekjes gebonden lichtje dat ik als hoofddekse draag. Doel: we gaan op zoek naar krokodillen, om precies te zijn: de *Crocodyllus Moreletii*, oftewel bultkrokodil, die tot een meter of drie groot kan worden. Dat is een stuk groter dan ik. Het is een halfbewolkte nacht en ik voel me iets minder unheimisch als de wolken voor de halfvolle maan wegschuiven zodat ik nog iets van contouren ontwaar. Maar naarmate we verder het meer op peddelen, wordt de bewolking steeds dikker. Ik hoor niets meer dan het geluid van verstoord water, met hier en daar een brul van een nachtdier dat de dikke stilte doorbreekt. Want in deze jungle leeft van alles, van apen tot de legendarische jaguar. Dit is de jungle rond Kohunlich, in het zuiden van Yucatan, het Mexicaanse schiereiland waar reptielen als krokodillen en leguanen zich toonbaar meer op hun gemak voelen dan ik. Ik heb niets met reptielen...

SOUPEER IN DE JUNGLE

Als je met je lichtje op de goede plekken schijnt en mazzel hebt - zo is me beloofd - zullen de rode ogen van de bultkrokodil het licht weerkaatsen en heb je zo'n prehistorisch monster 'gespot'. Ik hoor een kreet van collega-waaghalzen achter me. Zij hebben twee oplichtende ogen waargenomen. Ik concentreer me liever op het peddelen, want ik ben helaas ook geen begenadigd roeier en terwijl ik voort ploeter klamp ik me vast aan de in het vooruitzicht gestelde beloning voor deze overmoed: een exclusief, nachtelijk souper midden in de bush. Een belofte die een uur of twee later in de plomp zal vallen. Want de rijkelijk gedekte tafel, de glazen vol bubbels, de net door in smetteloos wit uitgedoste obers voorgezette amuses en in de bomen gehangen

lantaarns, moeten in alle haast worden ingepakt als de inmiddels samengepakte wolken hun lauwwarme inhoud op ons lozen. Tja, ook dat hoort bij de tropen. We worden in een SUV over een inmiddels zompig pad teruggedreden naar ons hotel, waar we ons later alsnog te goed kunnen doen aan hoogstandjes uit de Mexicaanse keuken.

HEILIGDOM OP SPROOKJESACHTIGE ROTS

De volgende morgen is de hemel strakblauw en lijkt niets meer te herinneren aan de middernachtelijke tropische bui. We kijken uit over een eindeloze groene zee. Ooit behoorde deze streek tot één van de dichtstbevolkte ter wereld, dat was zo tussen 0 en 900 jaar na Christus, tijdens de eerste bloeitijd van de Maya's. Vandaag de dag heeft de jungle nog lang niet al haar geheimen prijsgegeven, er liggen nog heel veel ruïnes verborgen onder de schijnbaar ondoordringbare laag groen. Maar één van de stille getuigen van deze bijzondere periode uit de pre-Columbiaanse geschiedenis bevindt zich op een paar kilometer afstand van ons hotel: de Piramide van de Maskers, een oude tempel met enorme, roodgeschilderde stucco maskers die de zonnegod Kinich Ahau moeten voorstellen. Deze Maya-site is slechts één van de honderden die je over het hele schiereiland kunt vinden. De meest spectaculaire ruïnes liggen noordelijker en zijn ook veel jonger dan Kohunlich, zoals het door miljoenen toeristen bezochte Chichén Itzá, en dan zijn er ook nog Tulum en Uxmal.

Hoewel eerstgenoemde inderdaad indrukwekkend is, doet de enorme stroom toeristen - uitgedost in Bermudabroek en bijbehorend bloesje, die vanuit het sfeerloze Cancun een dagje cultuur komen opsnuiven - de magie vrijwel teniet. Tulum (de naam betekent 'ommuurde stad') daarentegen is een mysterieuze plek met heiligdommen gebouwd op sprookjesachtige rotsen aan de azuurblauwe zee, waar tientallen leguanen stoïcijns de bezoekers aanstaren. Maar Uxmal steelt ons hart. Het ligt oostelijker op het schier-

eiland en zeker aan het einde van de middag, wanneer de zon goud kleurt en de meeste toeristen weg zijn, lijken de enorme bouwwerken hier de voorbij geschiedenis zachtjes in te fluisteren. Ze dateren uit een bepaalde architectonische periode die in de Maya-geschiedenis bekend staat als het Puuc-tijdperk. Vooral de enorme Piramide van de Tovenaar is fenomenaal en kan niets anders dan ontzag opwekken.

TEMPEL WERD KLOOSTER

Alles veranderde voor de Maya's toen de Spanjaarden in de zestiende eeuw het land veroverden. Van hen komt de huidige naam. Toen de Spanjaarden landden, antwoordden de Maya's tijdens de eerste kennismaking: "Yuc atan" - Wij verstaan u niet. Niet veel later maakte een eeuwenoude beschaving plaats voor een andere, vaak letterlijk gebouwd met de bouwstenen van de tempels van de vorige. Zoals in Izamal. Het geel van deze stad straalt je al bij binnenkomst tegemoet. Izamal was ooit een bedevaartsoord van de Maya's, nu wordt het beschouwd als één van de mooiste voorbeelden van koloniale architectuur in Mexico. Op deze luie middag doet de stad zich op haar vriendelijkst voor. Er rijden vrolijk versierde paardenkoetsjes door de straten waar een enorm klooster, dat werd gebouwd op de fundamenten van de Maya-tempels, bovenuit rijst. Vanuit Izamal is het niet ver rijden naar Mérida, de hoofdstad van Yucatan, die niet geel, maar helemaal wit gekleurd is. Ooit, in de tijd dat de verbouwing van sisal ongekende rijkdom naar dit schiereiland bracht, werd Mérida het 'Parijs van Amerika' genoemd. En zo zitten we even later midden op het centrale plein van de stad, waar iedereen zich deze zondag op z'n paasbest heeft uitgedost. Meisjes met lang, dik, gitzwart haar huppelen rond in roze kanten jurkjes. Er wordt allerlei kleurrijk speelgoed verkocht op kraampjes voor de grote kathedraal. Maya-vrouwen flaneren in typisch Mexicaanse 'huipiles', witte jurken met ronde

Tulum: ook goed voor een dagje strand

Yucatán heeft geen oppervlaktewater. Zoet water zit onder de grond, in cenotes

DE VERWOESTENDE METEOR

In 1978 werd een gigantische krater ontdekt in Yucatán, de Chicxulubkrater. De krater was het gevolg van een meteorinslag die 65 miljoen jaar geleden plaatsvond en die volgens de gangbare wetenschappelijke theorie het einde van het dinosauriërtijdperk inluide.

Playa del Carmen

De Spanjaarden veroverden het land op de Maya's, de Mexicanen spreken niet alleen Spaans, ook in de folklore zijn veel Spaanse invloeden te herkennen

Het indrukwekkende Uxmal staat bekend om een bijzondere architectonische periode, die Puuc wordt genoemd.

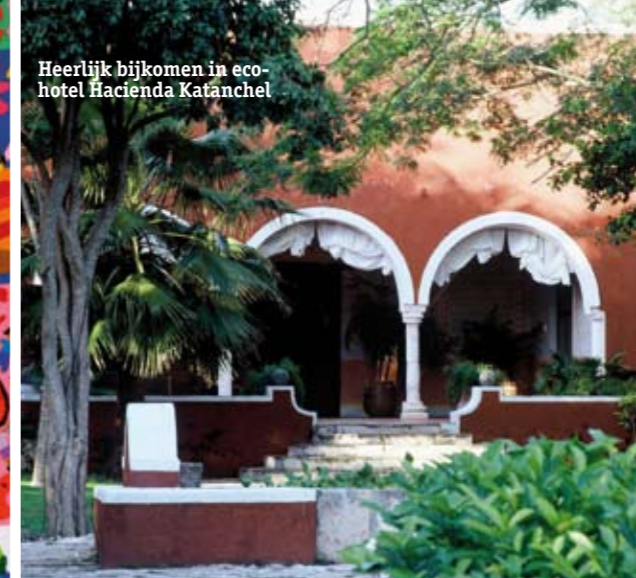

YUCATÁN IN CIJFERS

OPPERVLAKTE:
139.426 km² (ongeveer drieënhalf keer zo groot als Nederland)
AANTAL INWONERS:
rond de 4 miljoen, waarvan zo'n 35% Maya's.
TAAL:
Spaans en Yucateeks Maya

Heerlijk bijkomen in eco-hotel Hacienda Katanchel

halzen en versierd met bont geborduurde bloemen. Oude mannetjes met brilletje, spencer, pantoffels en wandelstok, zitten als drie kleine kleutertjes op de bankjes van het plein en laten de wereld aan zich voorbij trekken: Mexicaans leven op z'n best.

TOEN EEN PLANTAGE, NU EEN LUXE ECO-HOTEL

We overnachten in nog zo'n koloniale schat: Hacienda Katanchel, dat op ongeveer 25 kilometer afstand van Mérida ligt. Ooit vierde de economie op dit schiereiland hoogtij toen de wereld smachtte naar het touw dat werd gemaakt van de sisal-agave. Enorme delen van Yucatán waren toen bedekt met plantages waarop de cactussoort werd verbouwd. Er ligt zelfs een plaatsje ten noorden van Mérida dat naar de plantensoort werd vernoemd. De komst van kunststof betekende de nekslag voor veel sisalplantages. Het had ook het einde kunnen betekenen voor deze prachtige hacienda. Maar Mónica en Anibal Gonzalez, de eigenaren van Hacienda Katanchel, lieten het er niet bij zitten. Zij toverden deze parel om tot het allereerste ecologische luxehotel op Yucatán. Na een boeiende en vermoeiende dag in Mérida en een uiterst smakelijke maaltijd in het sfeervolle restaurant, is het goed 'thuiskomen' in onze Suite Pistachos, waar ons een met rozenblaadjes bedekt, fris opgemaakt bed wacht. Tropische romantiek in een historische setting, daar wordt een mens heel gelukkig van...

SCHAT IN DE GROT

Voor degene die zich waagt buiten de monsterlijke toeristenfuik Cancun en ècht het binnenland intrekt, heeft Yucatán een aantal onvergetelijke verrassingen in petto. Zoals de grotten van Balankanché. Het zal je als amateur-archeoloog maar gebeuren: je werkt als gids in Chichén Itzá en gaat op een dag op onderzoek uit in één van de vele grotten die Yucatán rijk is. Je ontdekt een verborgen gang, durft die daadwerkelijk in te gaan en je vindt aan het eind van een steeds dieper gaand gangenstelsel een enorme stalagmiet met daaromheen allerlei offerandes en ceremoniële voorwerpen voor de Maya-regengod Chaac. Het overkwam de man die tot op de dag van vandaag bekend staat als 'Gómez'. Hij nam na de ontdekking contact op met dr. Wyllys Andrews van de National Geographic Society, die de objecten in de jaren daarna bestudeerde. Het leuke

is dat verreweg de meeste artefacten na onderzoek op hun oorspronkelijke vindplaats zijn teruggeplaatst. Voor ons waren deze grotten echt één van de hoogtepunten op onze reis door Yucatán. Een aanrader!

HEILIGE CENOTES

En hoewel Yucatan qua landschap op één grote, platgeslagen tortilla lijkt, is er onder het aardoppervlak nog veel meer te ontdekken. Yucatan bestaat geologisch uit een enorm kalksteenplateau, dat van nature poreus is. Rivieren komen er bijvoorbeeld niet voor. Maar onder het aardoppervlak ontvouwt zich een boeiend waterlandschap. Zoals de cenotes, 'gaten in de grond' waarvan Yucatán er zo'n 3000 kent. Veel van deze cenotes waren heilig voor de Maya's en werden gebruikt voor rituele (mensen)offers. Je kunt er vandaag de dag diverse bezoeken. In bijvoorbeeld de Dzitnup-cenote kun je zelfs zwemmen! Op het heetst van de dag nemen ook wij een duik, in het helderblauwe water, omgeven door allerlei wortels van bomen die zich door de bovenste grondlaag een weg hebben gebaan. Het geeft het gevoel op een andere planeet te zijn beland. Als de zon heel even door het gat in de grond piept en zijn licht in het groenblauwe water laat schijnen, begrijpen we helemaal waarom de Maya's deze bijzondere plekken als heilig beschouwden.

ECHO'S EN AVONTUREN

Na alle indrukken is het goed bijkomen langs de Caribische kust. Vermijd drukke bestemmingen als Cancun en Playa del Carmen, de rest van de kust heeft voldoende te bieden, ook in eco-opzicht. Hier staat de crushed mojito klaar en zijn onvoorstelbaar veel manieren om de prachtige onderwaterwereld van de Maya-Riviëra te ontdekken, want langs deze kust loopt het op één na grootste koraalrif ter wereld. Het eiland Cozumel voor de kust is wat dat aangaat een perfecte startplek voor bijzondere duikavonturen. Of ga met dolfinen zwemmen in de zee rond Isla Mujeres. Na acht enerverende dagen worden we, genietend van de late Mexicaanse zon, rozig en soezen we na. Yucatán lijkt op een stukje aarde dat balanceert tussen heden en verleden, waar in de 'twilight zone' beide werelden samenkomen en echo's uit een ver verleden zich mengen met de avonturen die hier vandaag de dag te beleven vallen... ●